

JIŘINA HOFMANOVÁ

MYŠLENKY ZLOČINCE

V ČESKÉ KOTLINĚ

xyz

Myšlenky zločince v české kotlině

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Jiřina Hofmanová

Myšlenky zločince v české kotlině – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

© Jiřina Hofmanová, 2023
Cover photo © Jan Donáth, 2023
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2023

ISBN tištěné verze 978-80-7683-373-9
ISBN e-knihy 978-80-7683-376-0 (1. zveřejnění, 2023) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7683-377-7 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-7683-375-3 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

JIŘINA HOFMANOVÁ

MYŠLENKY ZLOČINCE V ČESKÉ KOTLINĚ

... v životním příběhu
vyšetřovatelky...

Praha 2023

xyz

MOTTO:

„Začínala s videokamerou,
dnes analyzuje pachatele
pomocí počítače.
Dvacet let se snaží
přispět k tomu,
aby byla policie místem
vzdělaných profesionálů.
Výrazná žena z policejního prezidia.
Žena, která zasvětila život
lovení zločinců.“

TV Nova, pořad Víkend 2011

OBSAH

PŘEDMLUVA

PROČ JSEM SE ROZHODLA NAPSAT KNIHU?	13
---	----

1. ŽIVOTNÍ DRÁHA A JEJÍ TRAJEKTORIE	15
---	----

1.1 START DO ŽIVOTA	15
---------------------------	----

1.2 KANTOŘINA JAKO JASNÁ VOLBA	18
--------------------------------------	----

1.3 CESTA K NOVÉMU ZAMĚSTNÁNÍ	23
-------------------------------------	----

2. POLICEJNÍ ZAČÁTKY	27
----------------------------	----

2.1 NOVÉ PRACOVÍŠTĚ A PRVNÍ PŘÍPADY	27
---	----

VRAŽDA DITY HRABÁNKOVÉ	30
------------------------------	----

PŘÍPAD PROSTOŘEKÉ MANŽELKY	33
----------------------------------	----

VRAŽDA NA KOLEJÍCH	36
--------------------------	----

VRAŽDA BOHATÉHO SOUSEDA	41
-------------------------------	----

2.2 VELKÁ CIGARETOVÁ LOUPEŽ, ANEB KDYŽ SE KRADE, MUSÍ SE RYCHLE	45
---	----

2.3 VRAŽDA PRÁVNÍKA	57
---------------------------	----

2.4 HLEDÁNÍ ODPOVĚDI NA OTÁZKU PROČ?	64
--	----

KDYŽ RODINNÝ PROBLÉM VYÚSTÍ V ROZŠÍŘENOU SEBEVRAŽDU	65
---	----

KDYŽ NÁKLONNOST K MATCE PŘEROSTE V JEJÍ VRAŽDU	68
--	----

KDYŽ RODINNÝ PROBLÉM VYÚSTÍ VE ZBĚSILOU STŘELBU	70
---	----

KDYŽ RODINNÝ PROBLÉM SKONČÍ DEKAPITACÍ SOKA V LÁSCE	71
---	----

3. ORLICKÉ VRAŽDY	77
-------------------------	----

3.1 OBJASŇOVÁNÍ A VYŠETŘOVÁNÍ ORLICKÝCH VRAŽD	77
---	----

SAMOSTATNÉ PŘÍPADY, KTERÉ NIKDO NESPOJIL DO SÉRIE	78
---	----

TÝM PŘEHRADA A PŘÍPRAVA REALIZACE	79
---	----

SUDY S LIDSKÝMI OSTATKY A ZAČÁTEK VYŠETŘOVÁNÍ	80
---	----

PRVNÍ VÝPOVĚDI OBVINĚNÝCH	80
---------------------------------	----

PŘEDÁNÍ ŠTAFETY A MARATON VÝPOVĚDÍ	83
--	----

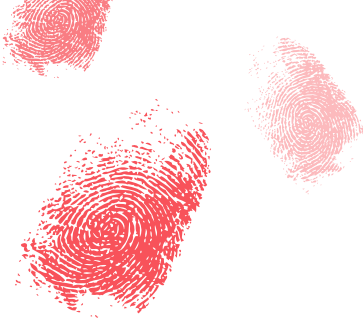
ZAČNE KOPÁČ MLUVIT?	88
---------------------------	----

„OBRAZ V OBRAZE“ A DVA IVANOVÉ	90
DOKAZOVÁNÍ, OBHAJBOA A PRÁVA OBVINĚNÉHO	92
VYŠETŘOVÁNÍ SKONČILO, NA ŘADĚ BYL SOUD	95
3.2 ORLICKÉ VRAŽDY VE VYJÁDRĚNÍCH A MYŠLENKÁCH PACHATELŮ	96
ZAČÁTEK KRIMINÁLNÍ KARIÉRY ANEB „NECHCEŠ SI VYDĚLAT PENÍZE?“	98
SCHYLUIJE SE K PRVNÍ VRAŽDĚ – VRAŽDA KATOVSKÉHO	101
KDYŽ JE DĚICTVÍ V NEDOHLEDNU	106
ČLOVĚK SE NEMŮŽE V ŽIVOTĚ DO SUDU VEJÍT – VRAŽDA LIPOVECIHO	107
EROTICKÉ POMŮCKY V BALÍČKU JAKO VÝCHODISKO Z NOUZE – VRAŽDA MEDKOVÉ	113
DALŠÍ RYBA NA OBZORU – VRAŽDA HODRA	116
KONTRAKTOR – VRAŽDA MEIERA	121
POLICISTA SVĚMU OSUDU NEUNIKL – POKUS VRAŽDY MATA	124
3.3 ORLICKÉ VRAŽDY JAKO MEDIÁLNÍ OBJEKT	127
4. CESTA K ANALÝZE CHOVÁNÍ	135
4.1 BUDOVÁNÍ DŮVĚRY A NASLOUCHÁNÍ DRUHÝM	135
4.2 VIDEOGRAFIE VE VYŠETŘOVÁNÍ	137
NEZDAR PRVNÍCH POKUSŮ	138
GRANTOVÉ PROJEKTY MINISTERSTVA VNITRA	139
4.3 KONTURY POTŘEBNÝCH ZMĚN	142
ZAČÁTKY POSUZOVÁNÍ CHOVÁNÍ A JEDNÁNÍ OSOB	142
POTŘEBA DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	143
4.4 NOVÉ POZNATKY O CHOVÁNÍ OSOB	145
PŘÍPAD NEMRAVNÉHO FARÁŘE	146
PŘÍPAD LOUPEŽIVÉHO JUNIORA	150
VRAH Z MÁRNICE	151
4.5 JEDNÁNÍ DEVIANTŮ A TRESTNĚ NEODPOVĚDNÝCH OSOB	154
VYCHÁZKA SEXUÁLNÍHO AGRESORA	155
PYTLÁKOVA ŽIVOTNÍ CHYBA	161
PŘÍPAD KÁVY OD MARYŠI	162
4.6 CESTA DO AMERIKY A JEJÍ DŮSLEDKY	164
PŘÍPRAVA NA CESTU DO QUANTICA	165
PROGRAM SLUŽEBNÍ CESTY	166
AŽ ŽIJE REORGANIZACE	170
5. NOVÉ TISÍCILETÍ A NOVÉ PRACOVISTĚ – ČEKÁ NÁS ÚSPĚCH?	177
VZNIK SKUPINY SPECIALIZOVANÝCH KRIMINALISTICKÝCH ČINNOSTÍ	178

NOVÁ PROBLEMATIKA: „KAM S NÍ?“	178
KDYŽ NEJSOU LIDI NA PRÁCI.	180
PROČ MEZINÁRODNÍ ANALYTICKÝ SYSTÉM VICLAS?	182
ZAČÁTEK MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A EMPIRICKÉHO VÝZKUMU	183
NESMIŘITELNÍ ODPŮRCI ZMĚN.	185
6. BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZA ANEB BUDOVÁNÍ NOVÉ SPECIALIZACE	195
KDYŽ DOJDOU PENÍZE.	197
TERORISTA V ČESKU	199
CHOVÁNÍ V KONTEXTU SITUACE.	202
ÚNOS NEZLETILÉHO	208
SEXUÁLNÍ SADISTA NA ZAČÁTKU KARIÉRY.	214
7. KANADSKÁ KRÁLOVSKÁ JÍZDNÍ POLICIE A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	219
SPECIALIZAČNÍ KURZ POLICEJNÍ AKADEMIE RCMP	220
SEMINÁŘE BEHAVIORÁLNÍ ANALÝZY A VICLAS	224
8. PRVNÍ VÝSLEDKY SE DOSTAVUJÍ	229
8.1 NENÁVIST AŽ ZA HROB	230
ZKOUMÁNÍ OBRAZU ČINNOSTI POLICIE	230
OD POŽADAVKU NÁKLONNOSTI K VRAŽDĚ	232
OBDOBÍ NAZNAČENÉ HROZBY	234
OBDOBÍ VÝSLOVNÉ HROZBY.	234
OBDOBÍ VELMI ZÁVAŽNÉ HROZBY	235
ARGUMENTY PRO VYUŽITÍ NETRADIČNÍCH POSTUPŮ POLICIE.	237
VYŠETŘOVÁNÍ VRAŽDY A JEDNÁNÍ SOUDU.	239
NÁVRH NA PŘIJETÍ OPATŘENÍ	241
KDYŽ ARGUMENTY NECHCE NIKDO SLYŠET	242
REAKCE ODBORNÉ VEŘEJNOSTI	242
8.2 POKUS O VRAŽDU PSYCHIATRA	244
NEJDŘÍV PACIENT, NÁSLEDNĚ VRAH	244
OBDOBÍ VÝSLOVNÉ HROZBY.	245
OBDOBÍ VELMI ZÁVAŽNÉ HROZBY	245
POSTUPY POLICIE NEPORUŠILY PLATNÉ VNITŘNÍ NORMY.	247
8.3 KDYŽ ZÁVISTIVEC ROZESÍLÁ OČERŇUJÍCÍ DOPISY	248
PROČ BY MU MOHL NĚKDO ZÁVIDĚT	249
ATMOSFÉRA V PEDAGOGICKÉM SBORU A MEZI RODIČI.	249
MODEL OSOBNOSTI PISATELE ANONYMNÍCH DOPISŮ	250
ŠŤASTNÝ KONEC?	252

8.4 KDOŽ REAKCE NEODPOVÍDÁ AKTUÁLNÍMU RIZIKU	252
OBDOBÍ NAZNAČENÉ HROZBY	252
OBDOBÍ VÝSLOVNÉ HROZBY	253
OBDOBÍ VELMI ZÁVAŽNÉ HROZBY	254
BYLO MOŽNÉ OVLIVNIT KRIMINÁLNÍ SITUACI?	256
OBRAZ CELÉHO PŘÍPADU	257
ŽE BY EXISTOVAL DVOJÍ METR?	258
KDOŽ NENÍ RIZIKO JAKO RIZIKO	259
9. ZAČÁTEK KONCE SNAHY O ZMĚNU	263
SLUŽEBNÍ, NADŠENÍ A JEHO KONKRÉTNÍ DOPADY	264
KDOŽ SE ODVOLÁTE PROTI ROZHODNUTÍ NADŘÍZENÉHO	270
VICLAS TO MĚL V NAŠÍ KOTLINCE OD SAMÉHO ZAČÁTKU NAHNUTÉ	272
KDOŽ VRAŽDA MALÉHO KLUKA ROZVÍŘILA HLADINU VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ	274
POVĚSTNÁ RÁNA DO ZAD NEBO SNAD ODPLATA?	277
JDEME DO FINÁLE	278
10. MYŠLENKY A ĎÁBELSKÝ ZÁMĚR PĚTINÁSOBNÉHO VRAHA	281
10.1 OBJASŇOVÁNÍ A VYŠETŘOVÁNÍ VRAŽEDNÉ SÉRIE	283
PRVNÍ INFORMACE O TRESTNÉ ČINNOSTI JSOU OD KOTTA	284
POLICIE HLEDÁ MÍSTO ÚDAJNÉ VRAŽDY	
A POSTŘELENÝ ŘIDIČ OPOUŠTÍ REPUBLIKU	285
JAK SE SEŠLI, SESTAVILI PLÁN A PŘIPRAVOVALI JEHO REALIZACI	287
POTŘEBUJEME STŘELNOU ZBRAŇ – POKUS PRVNÍ	289
POTŘEBUJEME STŘELNOU ZBRAŇ – VRAŽDA VRÁTNÉHO	290
NEBEZPEČNÉ STOPOVÁNÍ – VRAŽDA STOPAŘEK	292
LOUPEŽNÁ VÝPRAVA DO PRAHY – VRAŽDA TAXIKÁŘE	294
VYŠETŘOVÁNÍ SKONČILO A NA ŘADĚ BYL SOUD	296
10.2 PÁCHÁNÍ A VYŠETŘOVÁNÍ VRAŽEDNÉ SÉRIE PODLE KUTÍLKA	297
KUTÍLEK KE SVÉMU DĚTSTVÍ A DOSPÍVÁNÍ	298
KRIMINÁLNÍ KARIÉRA NA PLNÝ PLYN	302
ŽIVOTNÍ LÁSKA JMÉNEM MARIE	303
KUTÍLKOVA PRVNÍ VRAŽDA	305
JAK SE SEŠLI, SESTAVILI PLÁN A PŘIPRAVOVALI JEHO REALIZACI	306
POTŘEBUJEME STŘELNOU ZBRAŇ – POKUS PRVNÍ	309
POTŘEBUJEME STŘELNOU ZBRAŇ – VRAŽDA VRÁTNÉHO	310
NEBEZPEČNÉ NOČNÍ STOPOVÁNÍ – VRAŽDA STOPAŘEK	313
LOUPEŽNÁ VÝPRAVA DO PRAHY – VRAŽDA TAXIKÁŘE	318
POKUS O VRAŽDU BRITSKÉHO ŘIDIČE KAMIONU	324

ZATČENÍ A TAKTIKA VÝPOVĚDI.	325
REKOGNICE ANEB MÁLEM ČÁRA PŘES ROZPOČET	327
POLICIE HLEDÁ MÍSTO ÚDAJNÉ VRAŽDY	328
ĐÁBELSKÝ PLÁN	329
VYŠETŘOVÁNÍ SKONČILO A NA ŘADĚ BYL SOUD.	331
10.3 OSOBNOST PSYCHOPATA A SATANISMUS	334
ZÁVĚREM: KDYŽ UDĚLÁTE VŠE PRO DOBRO VĚCI, PRÝ NEMÁTE SMUTNIT NAD VÝSLEDKEM	339
PŘÍLOHY	343
PŘÍLOHA Č. 1.	345
PŘÍLOHA Č. 2	346
PŘÍLOHA Č. 3	347
PŘÍLOHA Č. 4	352

PŘEDMLUVA

PROČ JSEM SE ROZHODLA NAPSAT KNIHU?

Historie porušování společenských či zvykových pravidel a právních norem je stará jako lidstvo samo. O vraždách a zabíjení se můžeme dočíst už v Písmu svatém. Adam a Eva neuposlechli příkazu Boha a byli potrestáni. Zavraždění Ábela jeho bratrem Kainem se stalo první položkou v obsáhlém seznamu těch, které Bůh přímo zabil, nebo které nechal jinými lidmi zabít. Desatero božích přikázání stanovilo pravidla morálky a řádného života. Podle katolické tradice, datované od konce 6. století, se hříšnost člověka otáčí kolem sedmi hlavních hříchů: pýchy, lakomství, závisti, hněvu, smilstva, nestřídmosti a lenosti. Prvním exemplárním potrestáním lidí za spáchané hříchy bylo zničení Sodomy a Gomory.

Mnohaletým vývojem prošel i boj s trestnou činností a je velkou výzvou do současnosti. Změny trestné činnosti často úzce souvisejí se změnami ve společnosti. Pokud nejsou ve společnosti dodržována morální pravidla, vzniká velký prostor pro rozvoj agresivity, násilí a ziskuchtivosti. Pokud budeme projevy nespravedlnosti, manipulace či krutosti přehlížet, protože se nás přímo netýkají, nebo dokonce nás ani nezajímají, hrozí nebezpečí, že se stanou běžnou součástí našeho života. K úspěšnému potírání kriminality je nutné, aby se se změnami trestné činnosti měnily také formy, metody a organizace práce policie.

Více než třicet let se zabývám zvláště závažnými zločiny, jako jsou vraždy, loupeže a znásilnění. Jedním z předpokladů úspěšnosti objasňování trestných činů je správné poznání jejich struktury a kriminálního chování pachatelů. Bohaté osobní zážitky, pracovní zkušenosti i odborné studium dané problematiky u nás i v zahraničí mě postupně přivedly na způsob postupného skládání obrazu příběhu, který se odehrál mezi zločincem a jeho obětí.

Mojí snahou je, abych odborné i laické veřejnosti poskytla určitý vhled do světa násilí.

Moje zpověď bude o trnité cestě prosazování nových postupů objasňování zvláště závažných zločinů. Je doplněna vzpomínkami na případy, které jsem sama vyšetřovala nebo jsem se do jejich objasňování či vyšetřování zapojila jako metodička obecné kriminality, později jako behaviorální analytička. Případy vypovídají o lidech s pokřiveným hodnotovým žebříčkem, kteří žijí mezi námi, dobrovolně a vědomě si vybrali cestu zločinu a kteří často velmi krutým způsobem změnili život nebo umírání jiným lidem.

Osobními vzpomínkami bych ráda pootevřela bránu představivosti spojenou s vjemy, pocity a silnými emocemi. Pokusím se ukázat, jak strohý popis skutku v policejní zprávě může být košatý a dechberoucí při analýze a popisu chování, jednání a emocí účastníků zločinu. V kontextu mého osobního života se pokusím přiblížit myšlenky reálných zločinců, skutečných sériových vrahů z české kotliny, kteří se ke spáchání trestných činů doznali a popsali své myšlenky, které je na zločinecké cestě provázely.

1.

ŽIVOTNÍ DRÁHA A JEJÍ TRAJEKTORIE

1.1 START DO ŽIVOTA

Na začátku životní dráhy nikdo z nás neví, do jakých rolí nás život, ten grandiózní režisér, obsadí. Narodila jsem se v Chlumci nad Cidlinou, městečku spojeném s porážkou selské rebelie z období Marie Terezie. Se starším bratrem jsem vyrůstala v rodině učitele češtiny na základní škole a mzdové účetní. Tátínek, od mládí zapálený ochotnický herec, režisér, básník a výborný zpěvák, celé rodině zajišťoval společně s maminkou pohodové a otevřené rodinné ovzduší, ve kterém jsme mohli s rodiči sdílet problémy, radosti i starosti. Rodinný řád a klid zajišťovala maminka. Nám dětem nastavila nepřekročitelné mantinely chování a na jejich dodržování ostrážím zrakem dohlížela i babička, maminčina matka, která jako vdova vychovala čtyři děti a respekt si dokázala udržet do vysokého věku.

Maminka byla ta, která také řešila sourozenecké roztržky. Dodržování pravidel doprovázela, alespoň v mém případě, průpovídkami typu: „Chovej se tak, abych se za tebe nemusela stydět“, „Koukej, abys viděla“ a tak podobně. Výchova dosáhla takové dokonalosti, že když jsme měli s bratrem kvůli pro nás nevhodnému obsahu rozhovoru mezi

dospělými opustit místnost, maminka nás oslovila, podívala se na dveře a my z místnosti beze slova vypadli. Za svoje lumpárny jsme utržili někdy pohlavek, někdy domácí vězení.

Dominantní tatínkova role byla v naší rodině samozřejmostí. S odstupem času musím ocenit vysoce asertivní taktiku, s jakou svoje požadavky prosazoval. Maminka například vařila hlavně jídla, která tatínkovi chutnala, a to díky prohlášení: „Klidně si ty své vejmyšlunky uvařte, já mám rád klasiku.“ Než by vařila dvě jídla, raději se uchýlila ke klasické stravě pro celou rodinu. Jenom šetrivou babičku nedokázal otec přesvědčit, aby na metýnku dávala aspoň několik centimetrů vysokou vrstvu máku a stejně vysokou vrstvu sladké drobenky.

Další tatínkovou doménou bylo období klidu po návratu z práce, kdy po obědě usedl ke kávě a novinám. Když se mamince zdálo, že četba novin trvá dlouho a chtěla řešit něco moc důležitého a zahájila promluvu, tatínek v klidu prohlásil: „I babička ví, že když čtu noviny, nechci, aby na mně někdo mluvil.“

Nevzpomínám si, že by se rodiče mezi sebou dohadovali a případně „dusno“ netrvalo dlouho. Tatínek díky svému komediálnímu nadání rád bavil společnost a oceňovaly to zejména ženy. Při jedné nedělní snídani, když se sešli u stolu úplně všichni, tatínek dával svým zamračeným výrazem jasně najevo, že vstával tou nepravou nohou. Hrobové ticho přerušila maminka samomluvou: „Tak mě včera zastavila paní Nováková...“ Otec nereagoval a maminka se na něj významně zadívala a pokračovala v popisu rozhovoru s paní Novákovou, jednou z tatínkových obdivovatelek: „Řekla, že mi hrozně závidí, protože musíme mít doma díky manželovi samou legraci.“ Dusno skončilo a tahle příhoda, patřičně okomentovaná, spadá do zlatého fondu našich rodinných historek. Z dalších historek a rodinných hlášek jsem si sama pro sebe vytvořila jakési mantry, které mi později pomáhaly uvolňovat stres a napětí.

Tatínek byl opravdu divadelníkem tělem i duší. V roce 1937 stál u zrodu divadelního festivalu Klicperův Chlumec a v roce 2003 na návrh Volného sdružení východočeských divadelníků mu bylo uděleno

nejvyšší ocenění ochotníků v zemi, Zlatý odznak J. K. Tyla. Svou lásku k ochotnickému divadlu přenesl na celou rodinu, chodili jsme na zkoušky i představení a někdy dostali i malou roli. Já tedy pouze jednu. Zahrála jsem si malou Cosettu ve hře V. Huga *Bídníci*. V této hře jsme byli tehdy jako rodina zastoupeni nejpočetněji. Tatínek ztvárnil Jeana Valjeana a bratr nikdy nezapomene na strach, se kterým jako smrtelně zraněný Gavroche padal z vysoké barikády a očekával, jestli ho herci pod barikádou zachytí, jak slibovali.

Milovaní rodiče mi také předali některé svoje vlohky. O těch méně zádooucích takticky pomlčím. Zmíním ty, které se mi dařilo úspěšně rozvíjet a uplatňovat: životní optimismus, empatii, komediální vlohky a představitost.

Jak si rodiče moji genetickou výbavu rozdělili, sice nevím, ale představitost jsem získala určitě od tatínka. Naučil mě vyprávění spojovat s pocity, které popisované obrazy mohly vyvolávat. Říkával: „Holka, představ si...“ a barvitě vylíčil nějakou historku, kterou sám zažil, nebo si ji právě vymyslel. Potom stačilo, aby naznačil nějakou část příběhu třeba gestem a už byl důvod se smát.

Naučila jsem se vžívat do situací, napsaný text převádět do obrazů v mysl, vnímat a propojovat detaily, rozvíjet intuici. Díky tomu se mi do paměti silně vryly některé scény tehdy promítaných filmů: *Vyšší princip* režiséra Jiřího Krejčíka, *Pramen panny* režiséra Ingmara Bergmana a *Kladivo na čarodějnice* režiséra Otakara Vávry.

Dar představitosti ale pro mě znamenal v pozdějších letech i mnoho bezesných nocí nebo nočních můr. Kdo nemá představitost, nemá strach. Když vám někdy strach nebo jenom představa o něm sváže ruce i nohy, nikdy na takový pocit nezapomenete.

Zaměstnání rodičů naší rodinu řadila do nižší střední společenské třídy. Maminka pevně držela rodinnou kasu a finanční hospodaření pravidelně a neuvěřitelně detailně zapisovala do velkých sešitů. Jako samozřejmost jsme s bratrem brali skutečnost, že od střední školy se o kapesné a „parádu“ musíme postarat sami. Bratr o prázdninách chodil do manipulačního skladu dřeva, aby si vydělal na vytouženou motorku. Já

jsem od prvního ročníku střední školy pracovala jako průvodkyně v expozici barokního umění, která byla instalována v prostorách místního zámku Karlova Koruna. Musela jsem se naučit informace o vystavených obrazech a jejich tvůrcích. Získávala jsem první zkušenosti, jak mluvit před více lidmi, souznít s přátelsky naladěnými návštěvníky, reagovat na šťouraly a získat pozornost těch znuděných. Byla to výborná škola života, která trvala šest let a zaručila mi finanční příjem, který mi už rodiče nemohli poskytnout.

Výchova rodičů k dodržování morálních zásad a zodpovědnosti se držela v linii doporučení: „Se slušností nejdál dojdeš“ nebo „S kloboukem v ruce projdeš celý svět“ či „Chovej se k lidem tak, jak by sis přála, aby se oni chovali k tobě“. Pravidla, která možná platí v ideálním světě, ale moc vás nepřipraví na horší nebo zlé časy, které zákonitě musí přijít.

1.2 KANTOŘINA JAKO JASNÁ VOLBA

Na povolání profesorky, jak se tehdy říkalo učitelkám na střední škole, jsem se připravovala studiem na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Ještě během studií jsem se vdala a na své první místo na gymnázium v Novém Bydžově jsem nastupovala už jako maminka ročního syna.

Necelých šestnáct let strávených za katedrou začínalo nelehkým obdobím. Na moji aprobaci biologie–chemie nebyly dostupné kvalitní učebnice a příprava na každou vyučovací hodinu mi zabírala násobně víc času. Studentům jsem zásadně vykala. Osvědčil se mi také přístup, jak asertivně studenty donutit, aby se učili. Nachytat někoho, když něco neví, není žádné umění. Když ale dopředu nahlásíte plánované větší zkoušení či písemku, jenom otrlý lenoch se na látku ani nepodívá.

Vzpomínám si na překvapení ředitele gymnázia Jaroslava Bednáře. V prvních letech, co jsem začala učit chemii, studenty tak neoblíbený předmět, se totiž několikanásobně zvýšil počet maturujících z tohoto předmětu. Nebylo to určitě krásou vědního oboru, ale jistotou, že když

Promoce, Karolinum, 1976

maturující student bez větších excesů plnil čtyři roky moje požadavky, tak maturitní zkoušku určitě zvládne. Přiznávám bez mučení, že jsem své studenty připravovala nejen na maturitní otázky, ale také na tzv. úniková témata, ke kterým jsem se jako zkoušející uchýlovala, když bylo skutečně zle a hlava zkoušeného byla díky stresu jako vymetená.

S narůstajícím počtem odučených let se významně zkrátila doba nutné přípravy na vyučování. Narodilo se mi druhé dítě, toužebně očekávaná dcera, a tři roky jsem veškerý volný čas trávila v montérkách jako pomocný přidavač zedníka při rekonstrukci rodinného domku. Aby ani hlava nezahálela, po skončení montérkové doby jsem se přihlá-

Promoce, malý doktorát, Karolinum, 1982

sila na Přírodovědecké fakultě UK k rigoróznímu řízení. O přípravě na rigorózní zkoušku věděla jenom rodina. Rozšiřování vědomostí a vhled do problematiky profilových předmětů, které studujete v době, když už máte daleko více životních zkušeností, je úplně jiné než v době „povinného“ vzdělávání. Netušila jsem ale, že získáním malého doktorátu je moje celoživotní vzdělávání na samém počátku.

Po devíti letech jsem z novobydžovského gymnázia přestoupila na gymnázium se sportovní školou Nad Štolou v Praze 7. Hned první rok jsem se stala třídní profesorkou maturitní třídy, do které byli zařazení aktivní sportovci studující podle individuálních studijních plánů. Na-

neštěstí jsem měla ve třídě jednu sportovkyni, nad kterou držel pevnou ochrannou ruku sám pan ředitel gymnázia, bývalý poslanec federálního shromáždění.

Snaha zachovat pro všechny studenty z mé třídy rovný přístup byla důvodem, proč jsem musela chodit do ředitelny vysvětlovat svoje postoj. Privilegovaná sportovkyně nakonec neuspěla u reparátu, pan ředitel mi přestal familiárně tykat a oslovoval mě „soudružko doktorko“. Když moje třída odmaturovala, nové třídnictví jsem už nedostala na gymnázium, ale v šesté třídě přidružené základky. Zvládat třídu plnou hyperaktivních malých zápasníků, judistů a gymnastů, kteří by rádi provozovali bojové sporty nejen o přestávkách, ale i v hodinách přírodopisu, bylo pro mě opravdu výzvou.

Pan ředitel odešel do důchodu a s novou ředitelkou se změnila i dobré i atmosféra ve škole. Ve třídách gymnázia jsem učila převážně chemii, výuku na sportovní základní škole jsem měla zpestřenou výjezdy na letní i zimní soustředění. Vybavení školy pro sportovní aktivity žáků a studentů nebylo tehdy nejlepší. Tvrdé tatami se podepsalo na vznikajících zdravotních problémech nejmenších sportovců a lékaři doporučili škole přijmout opatření k jejich rehabilitaci. Od vedení školy jsem dostala zajímavou nabídku, abych po absolvování příslušných kurzů několik málo hodin týdně vedla rehabilitační cvičení malých žáčků. Zajímavá možnost přivýdělnku mi přišla vhod. Měla jsem totiž za sebou neradostné změny v osobním životě, po kterých jsem zůstala sama se dvěma dětmi.

Absolvování kurzu rehabilitace a sportovní masáže by nebylo ničím výjimečné, KDYBY... Znáte ten pocit, že náhody neexistují? Život mě přesvědčil, že některé činnosti, situace a okolnosti v reálné době nezajímavé nebo nevýznamné se později ukážou jako důležité, nebo dokonce zásadní.

Na kurzu sportovní masáže nás mohlo být kolem patnácti. Většinu tvořili muži a jeden z nich přitahoval pozornost více než ostatní účastníci. Evidentně si zakládal na svém těle a vždy se hlásil jako první figurant pro demonstraci masážních hmatů. Svlékl se do slipů a dával na

odiv své vypracované tělo kulturisty. Stal se i terčem všeobecného veselí, když jedinou a poměrně prostorově úspornou oděvní součástí měl oblečenou naruby. Na dotazy kolegů, zda je to důsledek „noci plné vášně až do kuropení“, s lítostí odpovídal, že bohužel není. Prý se u něho už začaly projevovat nežádoucí účinky užívaných „bobulí“ a má problémy s erekcí.

Vzpomínka spojená se zábavnou událostí a kulturistou, zastrčená někde ve vnější paměti, se mi vybavila za několik let, kdy jsme už oba byli v jiném postavení. Já jsem byla vyšetřovatelkou policie a kulturista Aleš Katovský byl první obětí skupiny sériových vrahů.

Sametová revoluce a politické změny se zákonitě musely odrazit nejen ve školství. Uvolnila se morálka, k penězům přišli noví „podnikatelé“. Někteří ze zbohatlíků si mysleli, že si mohou dovolit všechno, včetně požadavku na dobré známky pro své ratolesti. Někteří studenti se začali chovat obdobně a požadovali naprostou volnost.

Prestiž i plat učitelů byly na samém dně. Začala jsem hledat další možnosti přivýdělku a našla je v rozvíjejícím se odvětví, což byla donáška objednaných potravin do domu. Šlo o donášku rohlíků, vybavuje se mi slogan „obzvlášť vypečených“, a dalších potravin určených hlavně ke snídani. Se synem jsme vstávali ve čtyři hodiny ráno, majitel roznáškové firmy v dodávce přivezl přepravky s potravinami, které jsme rozdělili podle seznamů do připravených tašek a roznesli po bytech. Jednou za čtrnáct dnů jsem byty obešla, vybrala peníze a převzala objednávky na další období.

Při těchto pochůzkách jsem se seznámila s bývalou ředitelkou jedné mateřské školy. Změnu zaměstnání, ke které se po velkém trápení odhodlala, si pochvalovala. Přešla k městské policii, mluvila o „čisté“ hlavě po práci a lepších pracovních podmínkách.

Asi po třech měsících ranního vstávání jsem uznala, že takhle to dál nejde. Aby toho všeho nebylo málo, syna v tramvaji přepadla skupina výrostků, rozbili mu obličej a ukradli tašku, ve které měl mimo drobností i zbrusu nový oblek do tanečních. Nelze zapomenout na okamžik, když mi zkrvaveného syna přivedla domů policie. Nelze zapomenout na jeho vy-

právění o pocitu beznaděje, když hned na začátku útoku začali ostatní cestující spěšně z tramvaje vystupovat. Nikdo mu nepomohl, nikdo neupozornil řidiče, že ve druhém vagonu skupina Romů mlátí mladého kluka.

Bylo mi jasné, že z toho bludného kruhu musím ven. Musím něco radikálně změnit, abych mohla jít se svými dětmi dál. Tou změnou měl být odchod ze školství.

1.3 CESTA K NOVÉMU ZAMĚSTNÁNÍ

Změnit zaměstnání po tolika letech není nic jednoduchého, zvláště když přemýšlíte o zaměstnání v jiném oboru. V tom stávajícím se už umíte pohybovat, moc věcí vás nepřekvapí, máte zažité určité stereotypy. Jak se ale později ukázalo, kantorská praxe mě výborně připravila na policejní práci. Zdůrazňuji slovo *praxe*. Můžete mít vystudovanou jakoukoli školu s pedagogickým zaměřením, ale pokud si práci kantora sami nevyzkoušíte, nemáte ani tušení, co práce se studenty obnáší. V kantořině, pokud ji chcete opravdu dělat dobře, se naučíte být důkladně připravený na každou hodinu, nacházet vhodný postup, jak dosáhnout svého cíle, dobře mluvit a rychle reagovat, naslouchat a rozhodovat se, pracovat s mnohdy křehkou studentskou dušičkou, pracovat s omluvami a výmluvami studentů i jejich rodičů a dál se vzdělávat, aby vám v daném oboru „neujel vlak“.

Původním záměrem bylo najít si klidnou práci někde v laboratoři, nejlépe jako antropolog. Vtíravě se mi také vracela vzpomínka na bývalou ředitelku mateřské školy a její spokojenost s prací u městské policie. V dostupných zdrojích jsem si vyhledala, že možné uplatnění se zaměřením biologie, chemie, antropologie bych mohla najít v útvech Policie České republiky, které se zabývají kriminalisticko-technickou činností. Bylo rozhodnuto, podala jsem si přihlášku k přijímacímu řízení. Nepřemýšlela jsem o tom, že chci odejít z oboru, který se nehřál na výsluní společenské oblíbenosti, do oboru, který na tom z tohoto hlediska nebyl o mnoho lépe.

Při prvním jednání s personalistou náborového centra pro hlavní město Prahu jsem se dozvěděla, že místo, o které jsem měla konkrétně zájem, místo antropologa na Kriminalistickém ústavu Praha, je na mnoho let dopředu obsazeno. Mohli by mi ale nabídnout místo vyšetřovatelky, protože po listopadu 1989 muselo hodně vyšetřovatelů odejít. A ještě mi sdělil, soukromě, „mezi námi“, že pracovat jako vyšetřovatel nikdo moc nechce. V duchu jsem si říkala, jestli mi jinou alternativu nabídl, protože musel. Proč mě ale před ní současně varuje? V čem je zakopaný pes? Nahlas jsem řekla, že mi to nevadí a že se změnou na případné zařazení mezi vyšetřovatele¹ souhlasím.

Splňovala jsem věk, bezúhonnost a způsobilost k právním úkonům. Vysokoškolské vzdělání jsem měla, ale ne v oblasti práva. Zdravotní, fyzickou a osobnostní způsobilost k výkonu služby jsem musela prokázat. Prošla jsem zdárně zdravotní prohlídkou a začala se poctivě připravovat na fyzické testy. Zvýšila jsem počet leh-seďů i kliků, zlepšila jsem se v rychlosti plavání a vytrvalostním běhu. V den „D“, kdy měli zájemci o policejní práci ukázat svou fyzickou zdatnost, jsem nastoupila jako jediná žena do autobusu plného mužů. Autobus nás odvezl do areálu Vojenského rehabilitačního ústavu ve Slapech nad Vltavou. Po absolvování všech disciplín jsem dosáhla v přepočtu na věk a pohlaví nejlepší výsledky ze všech. Instruktor služební přípravy se mě navíc zeptal, jestli bych nechtěla u policie pracovat jako instruktorka. Co udělala taková nabídka s mým sebevědomím a ješitností, kterou trpíme v různé míře všichni, je jasné. Život mě ale už mnohokrát přesvědčil, že není radno chválit den před večerem, a tak musela zákonitě přijít studená sprcha.

Zanedlouho jsem šla na druhé jednání k personalistovi náborového centra. Už se tak neusmíval a stroze mi oznámil, že moje přijímací řízení je předčasně ukončeno. Proč ukončeno, když mám před sebou ještě

1 **Vyšetřovatel:** institut vyšetřovatele existoval až do konce roku 2001. Vyšetřovatel byl jedním z orgánů činných v trestním řízení, procesně samostatný, zařazený na některém z útvarů vyšetřování. Útvary vyšetřování byly podřízeny ministerstvu vnitra, a proto také ministr vnitra vyšetřovatele jmenoval a uděloval případné výjimky. Pro jmenování vyšetřovatelem musel policista splnit některé předpoklady, věk 24 let a vysokoškolské vzdělání v oblasti práva.

psychotesty a vše ostatní dopadlo na výbornou? Zazněla krátká a jasná odpověď: řízení bylo ukončeno, protože jsem přesáhla věk 35 let a nesplňovala podmínku právnického vzdělání. Pan ministr sice uděloval pro vysokoškoláky výjimky, ty ale teď zrušil.

Nejsem zvyklá utíkat z boje a předem se vzdávat. Když přešla první vlna zklamání a lítosti nad promarněnou příležitostí, rozhodla jsem se ještě k jednomu kroku. V lednu 1992 jsem napsala dopis tehdejšímu českému ministru vnitra Tomáši Sokolovi. Stručně jsem popsala svoje dosavadní zkušenosti i vzdělání a poprosila „o zvážení“, zda by mi pan ministr ještě mimořádně nemohl udělit výjimku ze zákona.

Od podání žádosti panu ministrovi uplynulo několik málo dní a v mém případě nastal obrat. Nejprve mě pozvali na psychologické testy a následně mě přijal Pavel Kroulík, ředitel Krajského úřadu vyšetřování Středočeského kraje. Samotné přijetí u pana ředitele a především nabídka zaměstnání mi vyrazily dech. Z jednání bylo jasné, že pan ředitel věděl o dopisu ministru vnitra a pravděpodobně od některého z rodičů mých studentů měl informace i o mně samotné. Prokázal i smysl pro humor, který mám tak ráda. „Postěžoval si“, že jeden z vyšetřovatelů odboru, kam bych mohla nastoupit, může vyslýchat pouze ženy, protože vždy v přísudku píše tvrdé *y*.

První rozhodování o zaměření budoucí práce bylo rychlé, ne hospodářská kriminalita, ale ta obecná, ke které jsem měla díky přírodovědnému vzdělání nejbliž. Ředitel úřadu vyšetřování mi sdělil, že pokud si zařídím vše ve stávajícím zaměstnání, mohla bych nastoupit k 1. březnu 1992. Dodnes v duchu děkuji bývalé ředitelce gymnázia Nad Štolou, Martě Doležalové, že mé žádosti o rozvázání pracovního poměru v průběhu školního roku vyhověla a umožnila mi, abych během jednoho měsíce mohla odejít.

V polovině února na moji adresu dorazil dopis podepsaný ředitelem kanceláře ministra vnitra:

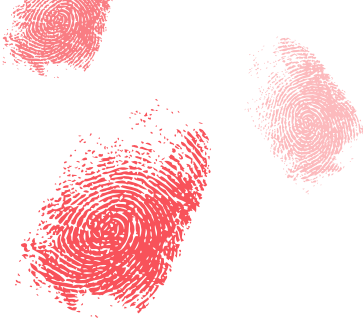
„Vážená paní doktorko,

ve věci dopisu ze dne 8. ledna 1992 byly, z pokynu pana ministra vnitra JUDr. Tomáše Sokola, prověřeny možnosti Vašeho přijetí do

služebního poměru k Policii České republiky. Není důvod k nepřijetí závěru, že pokud splníte kritéria již probíhajícího řízení, budete bez ohledu na dosažený fyzický věk přijata. Případné služební zařazení by bylo realizováno v rámci Krajského úřadu vyšetřování Středočeského kraje PČR s bližší specifikací Okresní úřad vyšetřování Praha-západ PČR.

Mé sdělení považujte za uzavření Vašeho podání.“

Až po nástupu do nového zaměstnání jsem se dozvěděla, že personální náborového centra, který mé výběrové řízení předčasně ukončil se zamítavým stanoviskem, nemá rád ženy u policie a pan ministr vnitra udělované výjimky k přijímání nezrušil.

2. POLICEJNÍ ZAČÁTKY

2.1 NOVÉ PRACOVISTĚ A PRVNÍ PŘÍPADY

Noc před nástupem do nového zaměstnání jsem nemohla spát. Hlavou se mi honily myšlenky, co mě čeká, jak mě tam přijmou, jestli jsem udělala dobře a jestli nebudu litovat, co tomu řeknou rodiče a příbuzní, jak se s tím vyrovnají mé dvě děti. V rodině jsme měli hodně profesí, od strojevedoucího na dráze přes učitele, úředníky, inženýry a dentisty po lékaře. Nikde žádný policista nebo četník. Musím ještě podotknout, že i v osobním životě se v té době začalo blýskat na lepší časy. Náhoda nebo snad osud mi totiž v té době poslal do cesty člověka, který ale prohlašoval, že by se nikdy neoženil s učitelkou nebo policistkou. Ani on nevěděl, že jsem se rozhodla odejít ze školství a nastoupit do služebního poměru k policii, což z jeho pohledu mohl být skok „z bláta do louže“.

Nejsem pověřivá, ale na své první cestě do Bartolomějské ulice číslo 4, kde v prvním patře měl své kanceláře Odbor obecné kriminality Krajského úřadu vyšetřování Středočeského kraje, jsem dorazila bez hodiček. V tom rozrušení jsem si doma buď špatně zapnula řemínek, nebo mě v tramvaji okradl zručný zloděj. Že by to bylo špatné znamení? Stála jsem před vstupem do objektu, který se měl stát na další roky mým středobodem, srdce až v krku.

První den na novém pracovišti uběhl jako voda. Nejdřív mě v kanceláři vedoucího odboru Karla Malého představili budoucím kolegům. Na personálním oddělení jsem podepsala první rozkaz a byla mi přidělena kancelář. Potom mě jeden z kolegů odvezl do policejního skladu na „fasování“. Krásné slovo, jehož obsah dobře znají všichni, kdo prošli základní vojenskou službou. Nejdřív jsem dostala obrovský zelený výstrojní vak, do kterého přibýly maskáče, zimní „vaťáky“, nafukovací lehátko, spací pytel, svítidla, plynová maska, ešus, polní láhev a kapesní aerosolový rozstřikovač neboli kasr. Byl mi přidělen také obušek, služební pouta, služební pistole CZ vzor 50 a samopal Škorpion vzor 61.

Krátce po nástupu k policii jsem byla rozkazem vyslána do nástupního kurzu pro začínající vyšetřovatele. Kurz ve Vzdělávacím institutu Ministerstva vnitra ČR Veltrusy byl ukončen závěrečnou zkouškou z trestního práva a kriminalistiky. Jako podporučík ve zkušební době jsem vstoupila do jiného světa a připadala jsem si spíš jako Alenka v říši divů.

Názor pražského personalisty, že ženy ve vyšetřování nemají co dělat, nebyl mezi policisty ojedinělý. Vnímala jsem, že příchod bývalé kantorky bez policejních zkušeností není v očích kolegů i vedoucího odboru zrovna vítán. Nikdo přímo nic neřekl, ale ta nejistota, co ode mě mohou čekat, byla evidentní. Svoje místo mezi vyšetřovateli jsem si musela nejdřív zasloužit. Do činnosti odboru jsem se zapojovala pozvolna. Na základě stručného doporučení Karla Malého: „Nic nedělejte, jen poslouchajte,“ jsem zpočátku seděla u výslechů, které vedli moji kolegové. S výjezdovou skupinou jsem se dostávala na místo činu a kolegové mě začali brát jako figuranta při prověrkách výpovědi nebo při rekonstrukcích trestných činů.

Své první větší angažmá v roli figuranta jsem dostala v případě „domácí zabijačky“ v Dobříši, který vyšetřoval kolega Standa Plocek. Po vášnivě hádce manžel utloukl svoji životní partnerku v kuchyni pánví, potom ji odnesl do ložnice a uložil do postele. Nakonec pobíhal po městě a ptal se sousedů, co by měl s mrtvolou manželky udělat. I když máme z rekonstrukce pouze černobíle fotografie, dodnes si kolega pamatuje, že jsem měla tehdy na sobě červený overal.

První policejní angažmá jako figurant, případ vraždy manželky, 1992

Vyšetřovatel případu by měl být nejen na místě činu, ale měl by být přítomen i při pitvě oběti, aby takříkajíc „z první ruky“ získal informace o příčinách a způsobu usmrcení osoby. Myslím si, že přítomnost u pitvy považovali kolegové za můj prubířský kámen. Netušili, že s pitvami lidí a oděrem doprovázejícím smrt jsem měla už své zkušenosti ze studií na vysoké škole, a proto jsem ani nezvracela, ani neomdlela.

Po nějakém čase utichla i poštouchnutí typu „Ještě se ti houpe kabát na věšáku“ nebo „Ty z pistole netrefíš ani vrata od stodoly“, která jsem brala s humorem jako fakt, se kterým zatím nic neudělám. Neodlínou součástí mého postupného uvádění do světa pachatelů, obecně

„drbanů“ a jejich obětí, byly „historiky starého zbrojnoše“. Ráda jsem poslouchala barvitě vyprávění kolegů o tom, co ve službě skutečně zažili nebo zažili jen částečně a pointu příběhu o „Frantovi Flintovi“ si k pobavení posluchače trochu nebo hodně přibarvili.

Na konci září 1992 mi byla rozkazem ředitele Úřadu vyšetřování zkrácena zkušební doba a byla jsem povýšena do hodnosti poručíka.

VRAŽDA DÍTĚ HRABÁNKOVÉ

Jeden z prvních výjezdů, kterých jsem se zúčastnila, byl do Průhonice u Prahy.

ZE ZÁZNAMU POLICIE: Při policejním výcviku v terénu jeho účastníci náhodně našli v Průhonickém parku mrtvé tělo ženy. Leželo v hustém křoví, nedaleko kamenné zdi. Mrtvá byla později identifikována jako Dita Hrabánková, která po maturitě na gymnáziu pracovala jako úřednice ve stavební firmě. Chtěla jít studovat vysokou školu, učila se cizí jazyky, aby mohla v Itálii pracovat jako au-pair. Dne 27. května 1992 odešla z domu na setkání s Markem, sympatickým vysokým klukem, kterého ten den náhodně potkala. Domů se už nevrátila a maminka na policii nahlásila její pohřešování.

Na místo nálezu těla přijela naše výjezdová skupina,² dorazil také soudní lékař,³ který začal mrtvolu ohledávat. Nejprve popisoval polohu

2 **Výjezdová skupina:** Na místa závažných násilných případů obvykle vyjížděla skupina složená z vyšetřovatele, pracovníka kriminální služby, kriminalistického technika a soudního lékaře. Situace na místě si někdy vyžadovala součinnost s dalšími policejními složkami, např. psůvoda se služebním psem. Často s námi vyjížděl na místo vedoucí odboru.

3 **Úkoly soudního lékaře na místě činu:** Při vzniku podezření, že ke smrti člověka došlo trestným činem nebo sebevraždou, vyjížděl na místo soudní lékař. Lékař na místě konstatu-

Figurant, místo nálezu těla Dity Hrabánkové, 1992

těla, oblečení a orientační popis zranění. Soudní lékař popsal, že žebra oběti jsou vzhledem k rozkladu těla rozvolněná, a najednou ztichl. Prohlížel si jednotlivá žebra, nejdřív mlčel a nevěřicně si prohlížel hrudník oběti. Potom se obrátil k vedle stojícímu kriminalistovi: „Profesionálně otevřený hrudník, ... ty vole... chybí tam vnitřní orgány.“ Byli jsme na místě, kde dosud neznámý pachatel Ditu Hrabánkovou přímo zavraždil, nebo jen odložil její tělo. O tom, že se jednalo o mimořádný případ

je smrt, stanoví přibližně její dobu a provede zevní prohlídku těla. Hlavním cílem ohledání mrtvoly i místa jejího nálezu je získání informací o okolnostech a pravděpodobné příčině smrti. Biologický materiál z těla mrtvé osoby se při zevní prohlídce neodebírá.

pohřešované osoby, také svědčilo, že se na místo dostavili pracovníci oddělení pátrání z Policejního prezidia a řada služebních funkcionářů. S kolegy jsme se na místo nálezu těla Dity Hrabánkové několikrát vrátili, při ohledání širšího okolí místa nálezu jsme nacházeli další její osobní věci.

Rozjel se kolotoč policejního pátrání po pachateli. Do hledáčku policie se dostali všichni, kteří díky svému zaměstnání mohli mít anatomické a medicínské zkušenosti. Odborně otevřít tělo oběti mohli zvládnout nejen soudní lékaři, ale také sanitáři, pitevní laboranti nebo třeba veterináři či řezníci. Protože oběti někdo vyjmul vnitřní orgány, mohlo se jednat o získání fetiše, mohlo jít také o satanistický rituál. Uvažovanou verzí, se kterou policie dlouho pracovala, byl obchod s lidskými orgány. Kriminalisté konzultovali s odborníky, zajímali se o nutné podmínky, za kterých by bylo možné odebírat orgány, uchovávat je a převážet a používat k případnému prodeji.

V pátracím spise policie byl mimo jiné i popis oblečení, ve kterém pohřešovaná odešla z domova. I když podle nalezených oděvních součástí bylo jasné, že se jedná o mrtvolu Dity Hrabánkové, musel její totožnost potvrdit rodinný příslušník. Osobní věci, které jsme našli na místě nálezu mrtvoly i na jejím těle, jsme očistili a nezakryté naskládali na stůl. Přišla maminka a sestra.

Do paměti se mi vryla reakce maminky: „Tak vy jste ji našli!“ První věta, naplněná radostnou nadějí, že se jí dcera vrátila. Ještě snad ani ta věta nedozněla a výraz jejího obličeje jasně ukázal tíhu kruté pravdy, kterou si připustila s určitým zpožděním, když uviděla věci vyrovnané na stole. Dceru jsme sice našli, ale mrtvou. Tíživé ticho, pláč. A já jsem si uvědomila další rozměr svého nového zaměstnání...

Případ Dity Hrabánkové zůstal neobjasněný.

PŘÍPAD PROSTOŘEKÉ MANŽELKY

Svému prvnímu samostatně řešenému případu budu říkat vzhledem k povaze oběti „případ prostořeké manželky“.

VOLNĚ ZE ZÁZNAMU POLICIE: V letních měsících roku 1992 si Jiří D. za tři tisíce korun koupil od svého kamaráda pistoli ČZ ráže 6,35 mm a krabičku nábojů. Pracoval jako řidič nákladní dopravy pro tabákovou firmu a důvodem nákupu zbraně byla špatná zkušenost jeho tří kolegů, kteří už zažili loupežné přepadení. Zbraň nejdříve uložil v garáži, později ji vozil v autě. Zbraň také pravidelně rozebíral a čistil, o vystavení zbrojního průkazu ale nepožádal. Jiří byl ženatý otec dvou malých dětí, působil rozvážně a seriózně. Atmosféru italského manželství zajišťovala z velké části manželka, která pro ostré ani vulgární slovo nešla daleko. Jedna taková hádka probíhala v rizikové situaci, Jiří totiž čistil svou zbraň. Na návnadu k hádce Jiří nejdřív nereagoval. Manželka přicházela a zase opouštěla místnost, zvyšovala razanci slov, aby manžel donutila k reakci. A nakonec se jí to povedlo. Jiří se konečně naštvál, nekřičel a nehádal se, ale začal demonstrativně střílet. Nejdříve vystřelil do stropu a jednou vystřelil do prostoru, který měl být v té době prázdný. Prostor ale prázdný nebyl. Manželka byla na cestě zpět do místnosti, aby se podívala, jak se manžel vzteká, a vběhla mu přímo do rány. Střela ji zasáhla přesně doprostřed čela.

Prověrka výpovědi, případ prostořeké manželky, 1992

Shromážděné informace nasvědčovaly tomu, že Jiří spáchal pokus o vraždu. Sdělila jsem mu obvinění⁴ a byla na něj uvalena vazba. Další vyšetřování začalo prvotní obraz skutku měnit. Opakované výsledky se v detailech neměnily, a navíc obviněný Jiří měl anděla strážného, který splnil svůj úkol na sto procent. Manželka střelbu přežila, protože střela prošla na setiny milimetrů přesně mezi oběma mozkovými hemisférami. A útok navíc neměl vliv na její kognitivní schopnosti, což prokázala hned po probuzení z kómatu – manželovi začala ihned nadávat. Byla ale spravedlivá a manželovu výpověď potvrdila.

4 **Sdělení obvinění:** Formální seznámení osoby podezřelé z trestné činnosti s tím, co je jí kladeno za vinu. Sdělení obvinění představuje podmínku, bez níž nelze provést některé důležité procesní úkony, zejména vzetí do vazby, příkaz k zatčení, aj.

Dokazování⁵ v této trestní věci jsem ještě doplnila o prověrku výpovědi na místě a o vyšetřovací pokus⁶ ke zjištění vzájemné polohy střelce a jeho postřelené manželky. Ještěže figurantka měla subtilní postavu, protože ji kolegové v různých polohách strkali do dveří a různě natáčeli podle pokynů balistika, který vyhodnocoval dráhu nešťastné střely. Pokus o vraždu jsem překvalifikovala na ublížení na zdraví, a nakonec trestní stíhání zastavila, protože manželka nedala souhlas k trestnímu stíhání svého manžela. Jiří byl odsouzen pouze za nedovolené ozbrojování a trest si „odseděl“ už ve vazbě.

Po skončení vyšetřování mi přišla poděkovat maminka Jiřího, on sám i jeho děti. Dobrý pocit ještě podtrhlo zjištění, že moje nová práce je nejen prospěšná, ale také zajímavá, mnohdy až vzrušující, naplněná po okraj adrenalinem.

V rámci prověrky výpovědi na místě jsem jako vyšetřovatelka stála poprvé před kamerou. Až do okamžiku, než jsem měla možnost shlédnout pořízený videozáznam, jsem žila v mylné představě, že můj slovní projev je na slušné až vysoké úrovni. Videozáznam mě usvědčil z používání parazitických slov, špatného slovosledu, o důrazu na předložku ani nemluvě. Špatný důraz na jednotlivá slova ve větě mi tatínek, učitel češtiny, vytýkal i v době, kdy mi bylo už padesát let. Do současné doby se mi podařilo řadu chyb napravit, i když musím přiznat, že parazitické slovo „vlastně“ mě doprovází stále. Používání druhého parazitického slova „dobře“ zavánělo dokonce schvalováním trestné činnosti. Pachatel například líčil, jak manželce rozbil hlavu kladivem, a já jsem jeho výpověď o způsobu usmrcení ukončila slovíčkem „dobře“ a přešla k další části děje.

5 **Dokazování:** Trestním řádem vymezený postup orgánů činných v trestním řízení. Jeho smyslem je poznat skutkové okolnosti důležité pro rozhodnutí, zda událost je či není trestným činem a kdo je pachatelem. Důkazy je nutné vyhledat, zákonem stanoveným postupem procesně zajistit, prověřit jejich kvalitu a spolehlivost a hodnotit jednotlivě i v souhrnu. Za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci.

6 Prověrka výpovědi na místě, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, listiny a věci či ohledání patří mezi tzv. důkazní prostředky, jejich výčet je uveden v trestním řádu.

VRAŽDA NA KOLEJÍCH

Kriminální policie získává množství informací z kriminálního prostředí. Důsledné prověřování jedné informace z kategorie neurčitých a získaných v hospodě vedlo k objasnění vraždy. Vraždy, která od počátku vypadala jako nešťastná náhoda.

VOLNĚ ZE ZÁZNAMU POLICIE: V červnu 1992 došlo poblíž Prahy nedaleko železniční zastávky k tragické nehodě. Projíždějící vlak tam usmrtil ženu, která si pravděpodobně zkracovala cestu domů a šla v kolejišti. Strojvůdce na poslední chvíli spatřil ležet na kolejích člověka a začal brzdit, ale srážce již nedovedl zabránit. Kvůli závěru, že 48letá Emilie V. zemřela bez cizího zavinění, nebyla nařízena zdravotní pitva⁷ a tělo zemřelé bylo odesláno k pohřbení do jejího rodného města na Slovensko.

Teprve později se pracovníkům kriminálky podařilo zjistit, jak se vše odehrálo. Partička tří mladíků, 17letého Tomáše V., 18letého Petra D. a 19letého Daniela S., se rozhodla, že si musí vylepšit špatnou finanční situaci loupežným přepadením. Vyhlédli si paní Emílii, která se vracela domů z práce. Žena nechtěla vydat své peníze po dobrém, a proto přešli výrostci od slovního k fyzickému přesvědčování. Ženu tloukli hlava nehlava, a když upadla do bezvědomí, nevěděli, co mají dělat. Jednoho z nich napadlo, že by mohli ženu položit na koleje, po kterých měla zanedlouho jet místní lokálka. Ženu okradli, položili na koleje a utekli. Projíždějící vlak devastační dílo dokonale.

⁷ **Zdravotní pitva:** Pitvu nařizuje lékař, který provádí prohlídku mrtvé osoby. Provádí se v případech, kdy neexistuje podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem. Provádí se z důvodu zdravotního ke zjištění příčiny smrti nebo z důvodu forenzního k vyloučení smrti násilné. Pitvu provádí jeden lékař.